

Att välja dos för lönsam slakt!

Johanna Bengtsson

Johanna.v.bengtsson-avel@vxa.se

Allt börjar med dosen!

Ta fram en ändamålsenlig kalv

- Funktionell
- Anpassad efter
 - Gårdens förutsättningar
 - Marknadens behov
 - Djurflöde
 - Säsong

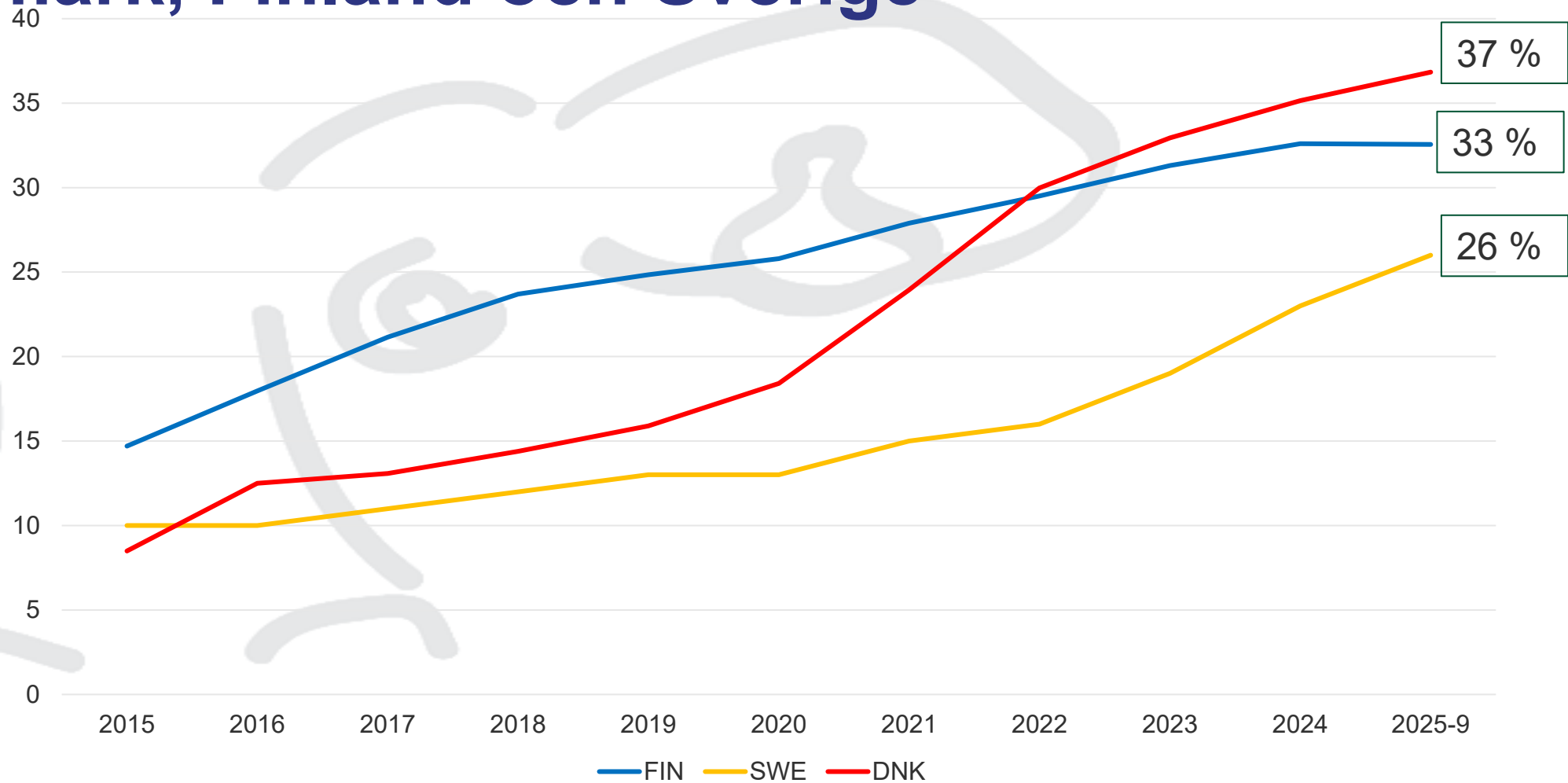

Därför Kött på mjölk!

- Könssorterat på mjölken driver utvecklingen
- Selektionstryck på hondjuren
- Producera kalv efter ändamål –
Köttraskorsningar för nötköttsproduktion
- Homogena grupper av korsningskalvar till vidareuppfödning
- **Tjurkalvar av mjölkras – Behövs dom?**
- 60 procent köttrassemin i mjölkbesättningar är fullt möjligt

Användning av kötttrassemin för mjölkkor i Danmark, Finland och Sverige

Vad händer om vi ökar andelen köttrassemin?

Scenario	Osorterat mjölk	Kött osorterat	Kött Y-vik	Mjölk X-vik	Kött 1000 ton	Ökningen motsvarar antal djur á 340 kg
Dagens genomsnitt 26% köttras	46%	17%	9%	28%	56	4 100 djur 22 600 djur
Vänersborgs genomsnitt 40% köttras	19%	17%	23%	41%	58	
Maxat könssorterat och 60% köttras	0%	0%	60%	40%	64	

Scenario	Genomsnittlig slaktvikt	Efter slutgödning slaktvikt	Skillnad Kött 1000 ton	Ökningen motsvarar antal djur á 340 kg
Slutgödning av slaktkor	320 kg	350 kg	2,6	7 700 djur
Slutgödning av slaktkor + maxat könssorterat och 60% köttras			10,3	30 300 djur

17-månaders
uppfödningstid

Tung köttras Topp NBDI

- 380 kg slaktvikt
- Formklass O+
- Fettgrupp 2+
- 67 kr/kg
- ca 25 500 kr värde slaktkropp

"Medel" Holsteintjur

- 300 kg slaktvikt
- Formklass 0-
- Fettgrupp 2+
- 66 kr/kg
- ca 19 800 kr värde slaktkropp

+80 kg
slaktvikt

+5700 kr
slaktvärde

-1300 kr
Köttrastillägg

-200 kr
foderkostnad

+4200 kr

Tung Köttras Topp NBDI

- Kalvningsförmåga 101 → 91,6%
lätta kalvningar
- Andel levandefödda kalvningar
108 → 98,2%

NBDI – Ett totalindex för bättre lönsamhet

- Visar vilka köttrastjurar som ger bäst ekonomi vid korsning på mjölkras
- **Jämförbart mellan olika köttraser och tjurarna kan rangeras därefter**
- NBDI med ingående avelsvärden är ett viktigt komplement till de rasspecifika egenskaperna
- Finns stor variation inom ras
- Ungdjursöverlevnad, kalvningar och hög slaktkroppstillväxt gör störst skillnad för ekonomin – Därför störst viktning på dessa

NBDI

Fettklass

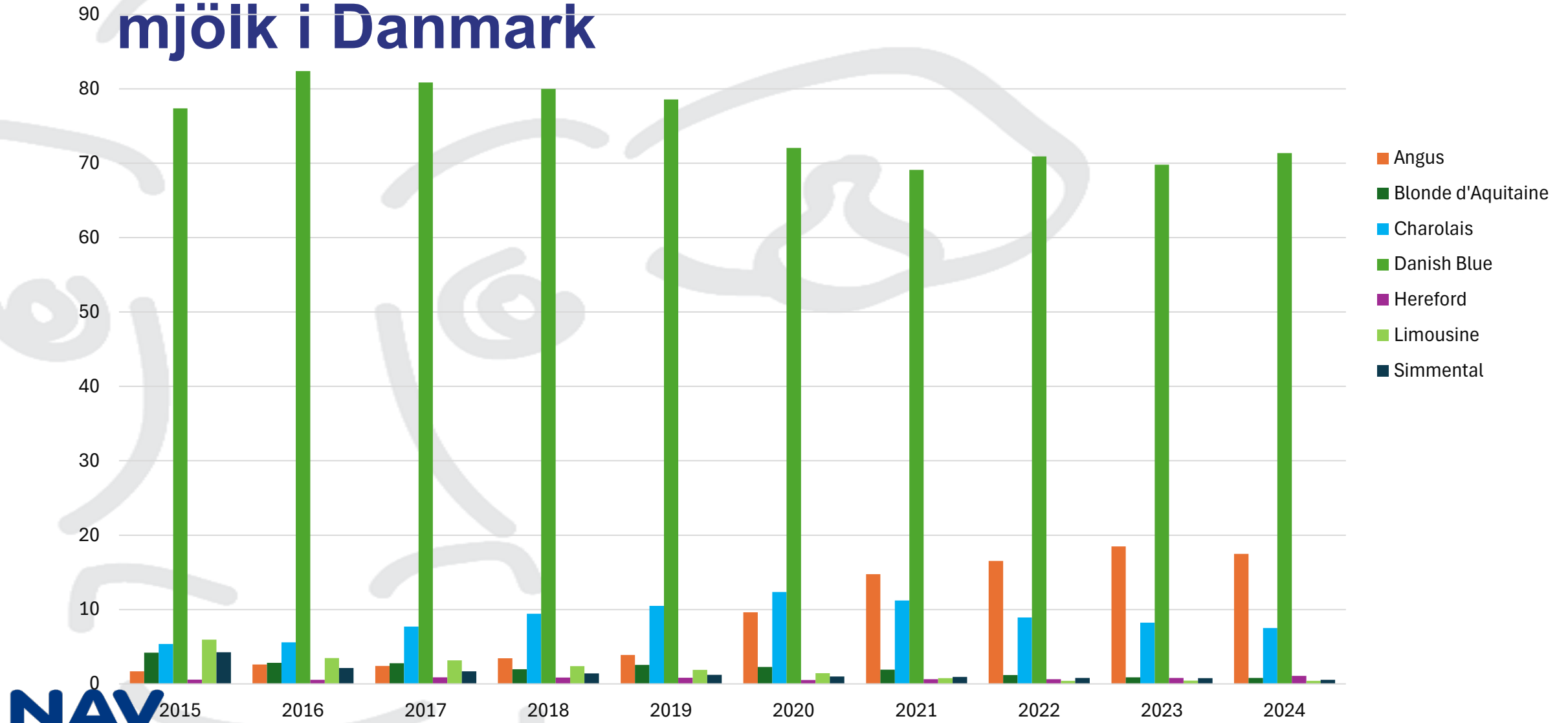

Namn	Ras	Födelseår	NBDI ▼	Kalvningar far	Levande- födda, Kor	Kalvnings- förmåga, Kor	Slaktkropp- tillväxt	Form- klass	Fett- klass	Ungdjurs- överlevnad
VB Baloo	AAN	2020	15	105	103	107	97	84	139	119
VB Topper	AAN	2022	1	103	100	106	88	73	131	110
VB Sire P	LIM	2021	-1	103	101	104	97	92	110	100
VB Onero	CHA	2018	12	100	99	101	117	89	106	106
VB FrankPP	SIM	2022	2	102	106	98	109	84	100	98
VB Rune P	BAQ	2020	8	108	109	104	101	105	82	105
Elit	SIM	2000	11	101	102	101	123	82	81	103
VB David	BAQ	2008	4	96	99	95	125	107	71	90

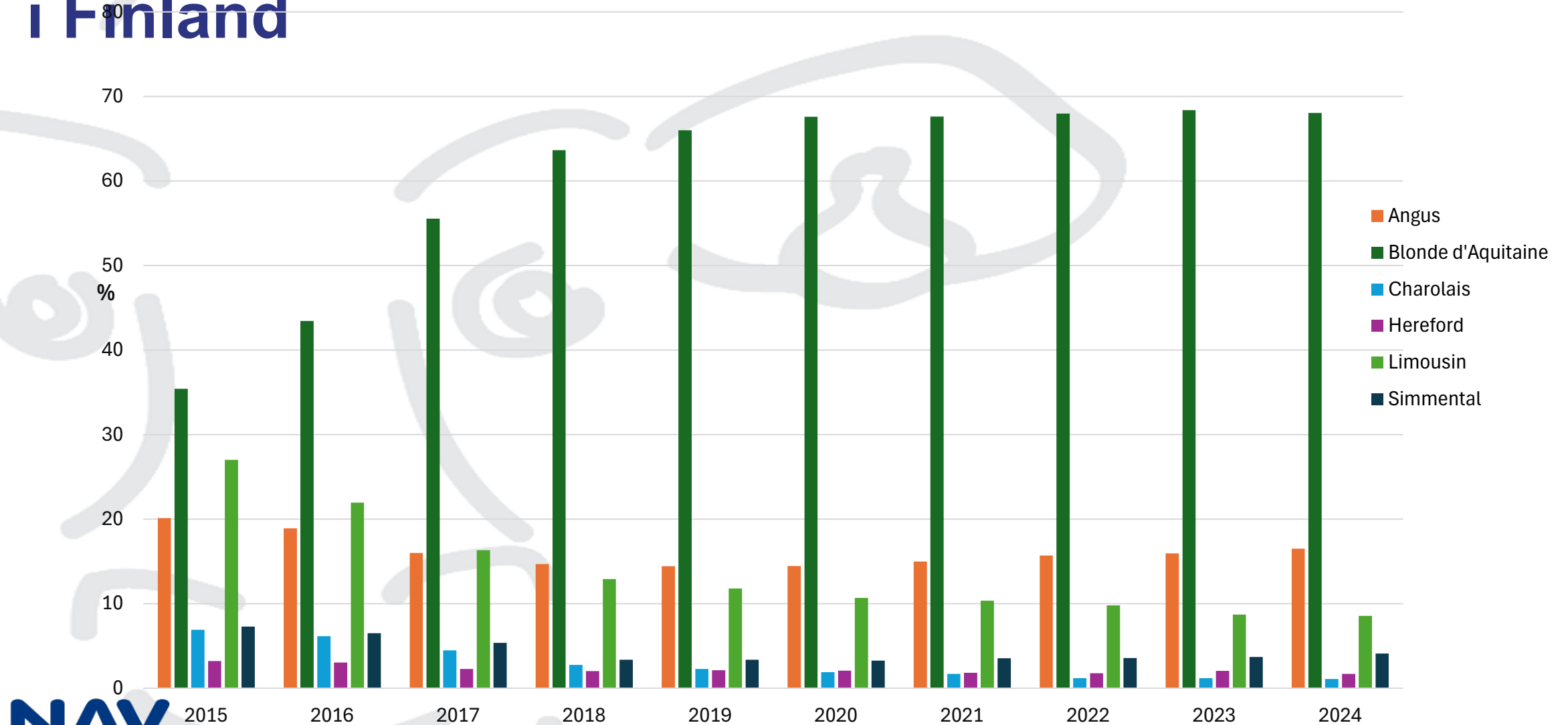
Merbetaling för köttarasungnöt med formklass U, jämfört med mjölktrasungnöt formklass O

Land	Slakteri	År	Merbetaling, uttryckt i %
Sverige	"Alla"	Höst 2025	3%
Sverige	SkaneK	Vår 2000	15%
Danmark	Danish Crown	Höst 2025, ungtjur	14%
Danmark	Danish Crown	Höst 2025, kviga	11%
Finland	HK	Höst 2025, kviga	15%
Finland	HK	Höst 2025, ungtjur	9%
Norge	Nortura	Höst 2025	22,50%

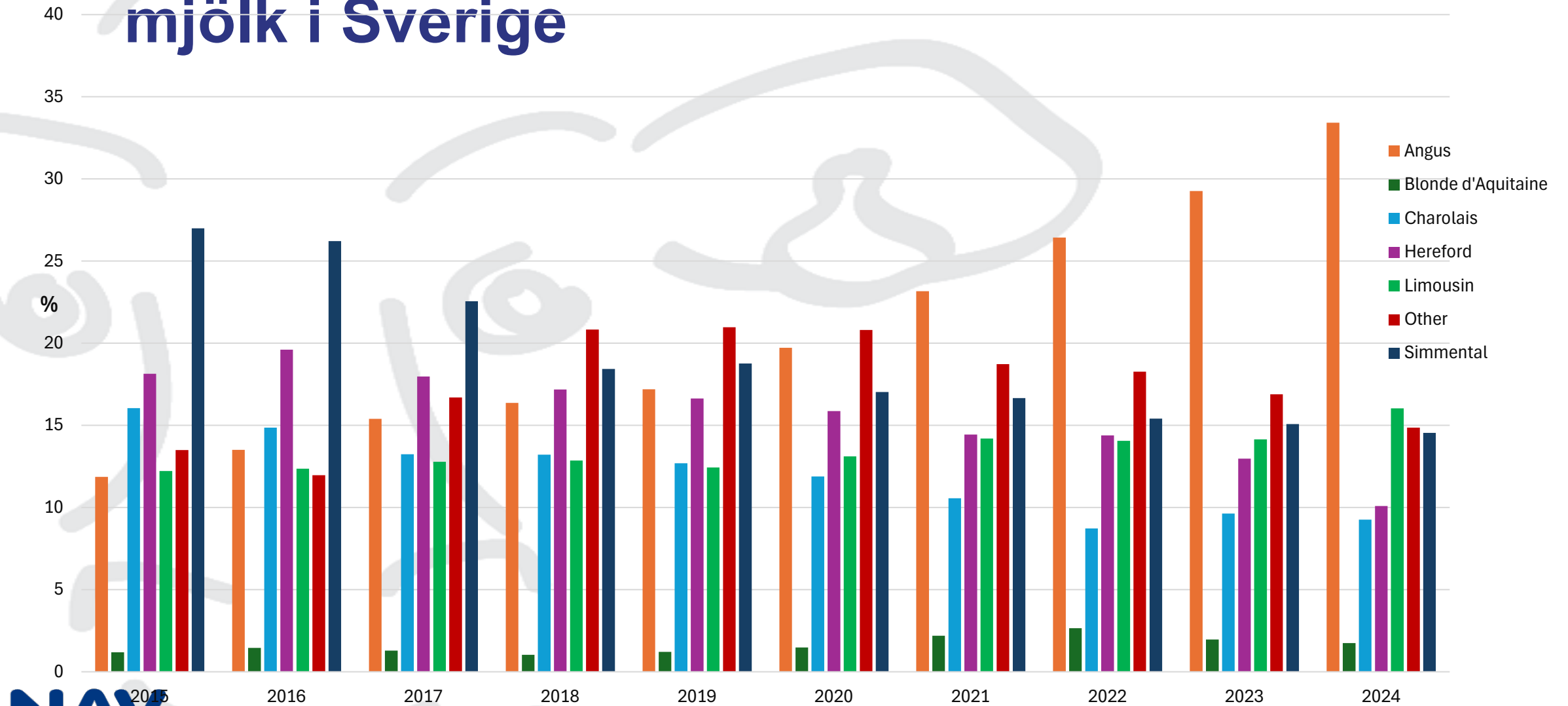
Mest populära kötttraser för användning på mjölk i Danmark

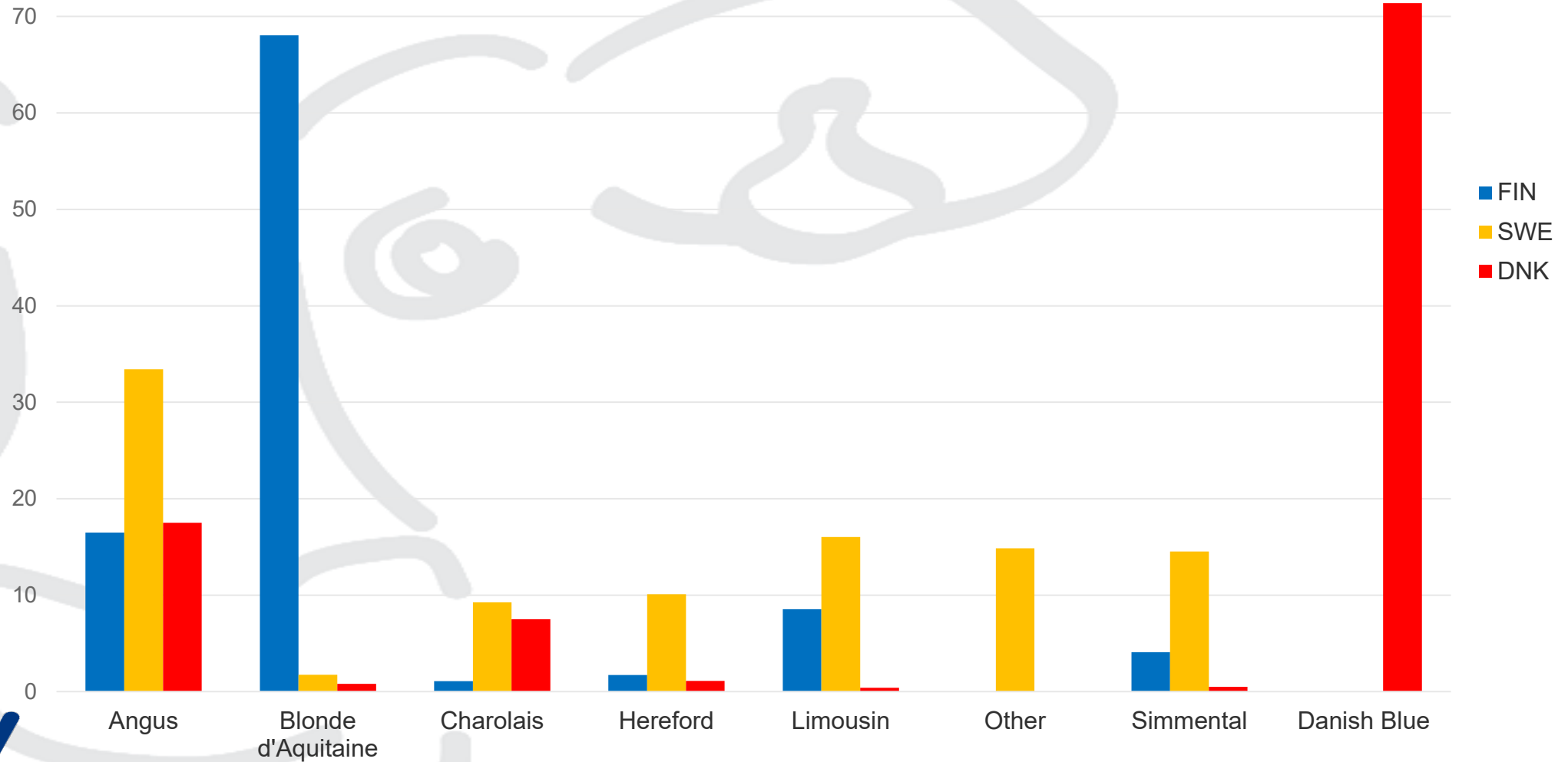
Mest populära köttraser för användning på mjölk i Finland

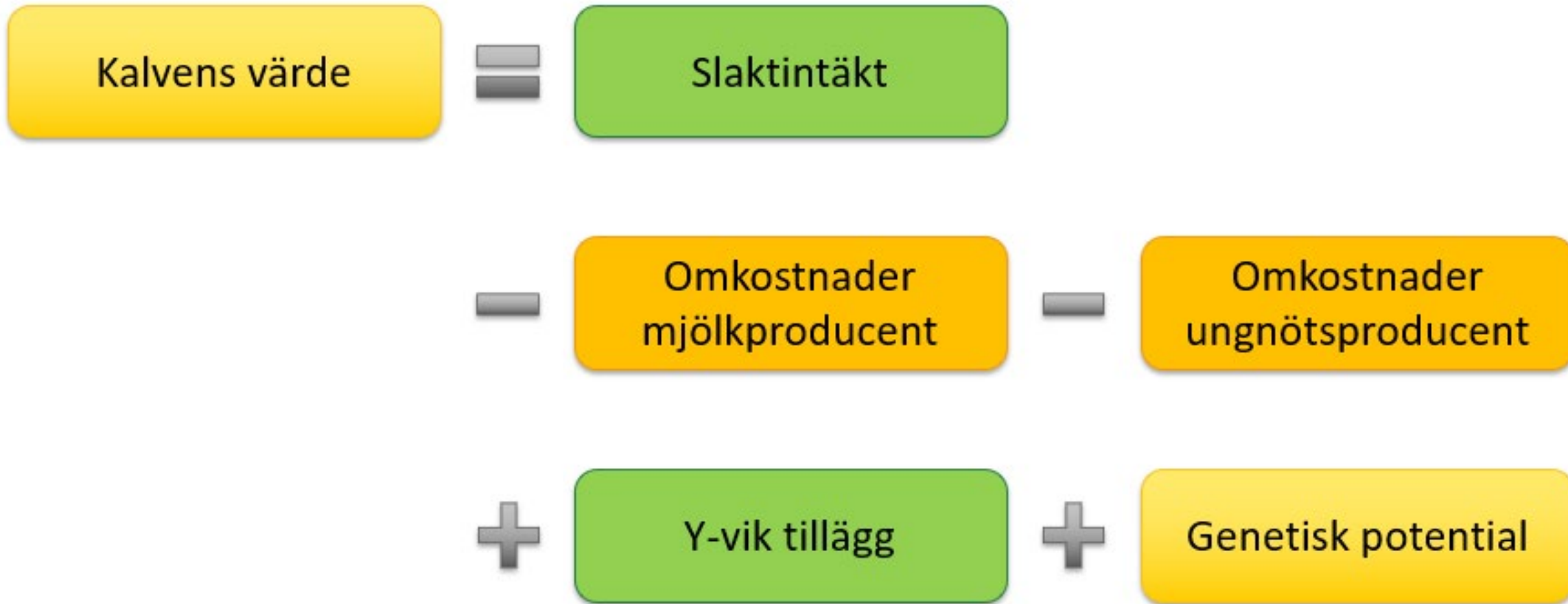
Mest populära köttraser för användning på mjölk i Sverige

Mest populära köttraser för användning på mjölk 2024

Beräkning av kalvens värde

En kött x mjölk kalv som skapar mervärde i hela värdekedjan

Mjölkucenten

- En kalv som föds lätt utan påverkan på mjölkproduktionen
- Pigg kalv som snabbt lär sig att dricka
- Efterfrågad livkalv som ger merbetalning

Ungnötuppfödaren

- God foderomvandlingsförmåga
- Hög slaktkroppstillväxt
- Homogena grupper
- Hornlösa
- Bra temperament

Slakteriet

- Jämn slaktvikt och klassificering för bästa styckningsutbyte
- Jämn tillgång under året av slaktdjur med hög kvalitet

Skräddarsy kalven efter gårdens förutsättningar & marknadens behov

Mjolkproducent som förmedlar sina tjurkalvar

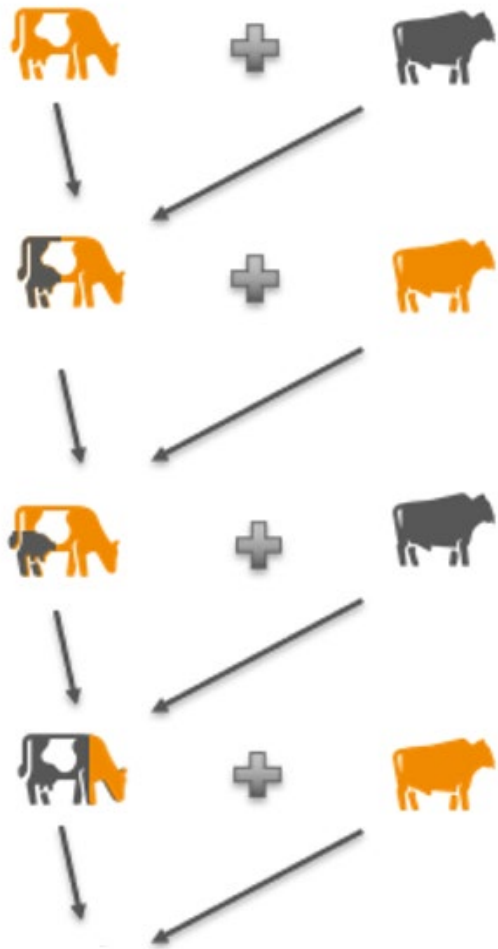
- Könssorterat och tung köttras för högt köttrastillägg
- NBDI med goda kalvningsegenskaper
- Välj tjur med NBDI för hög slaktkroppstillväxt och god ungdjursöverlevnad
- Använd raser och tjurar med liknande NBDI-avelsvärden för homogena slaktgrupper
- Välj polled - hornlöst

Konkurrenskraftig dikalvsproduktion – Producera ändamålsenliga djur

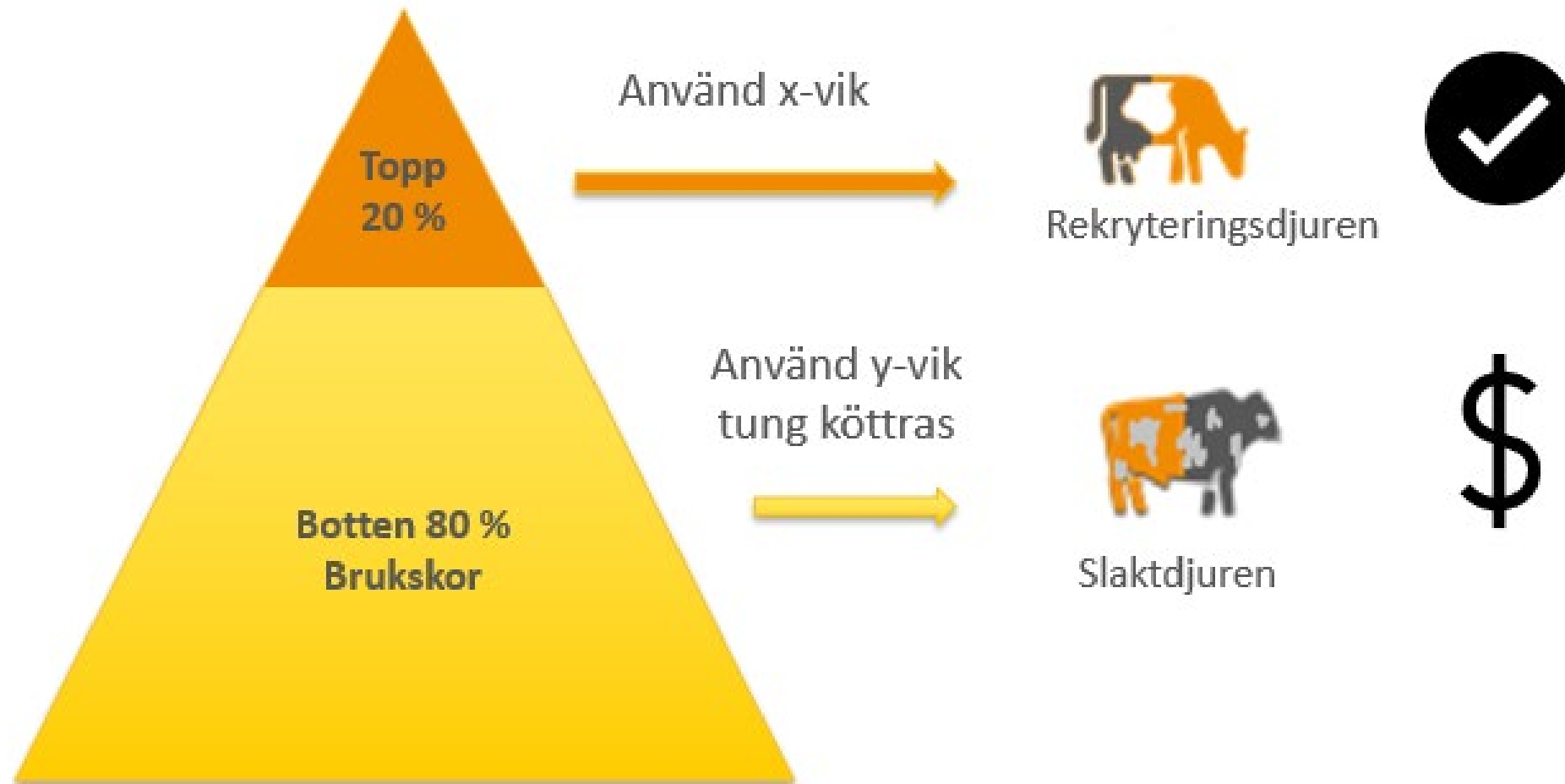
- Semin gör det möjligt!
 - Påverkas inte av antalet hondjur
 - x-vik på de kor du önskar att rekrytera efter
 - Använd tjurar med goda moderegenskaper för att ta fram rekryteringsdjur
 - Använd tjur med goda slaktkroppsegenskaper på de kor som ska producera slaktavkomma
 - Använd könssorterat beroende på vad du får betalt för kalven eller hur den ska födas upp
 - Välj Y-vik om bättre betalt för tjurkalven
 - X-vik om det ska bli betesdjur som föds upp till slakt
 - Y-vik om slaktuppfödning på stall

Korsningsprogram i dikalvsproduktionen – Alternerande återkorsning för att ta framrekryteringsdjuren

- Välj två ingående moderraser med önskade egenskaper
 - Till exempel Simmental för god mjölkproduktion och Angus för fettansättning och god betes/grovfoderomvandlingsförmåga
- Välj semintjur med önskad avelsvärdesprofil
- Alternera de två olika raserna för att uppnå korsningseffekt på i genomsnitt 67%
- **Vi får homogena djur med två ingående raser**

Korsningsprogram i dikalvsproduktionen - Avelspyramiden

Key points!

- Köttras för köttproduktion
- Använd könssorterat där könet på kalven har betydelse
- Registrera och selektera för bästa hondjuren till rekrytering
- Använd verktygen i verktygslådan
- Kommunicera genom hela värdekedjan så rätt djur föds, på rätt plats, vid rätt tidpunkt!
- **Hata slumpen!**

VÄXA

Besök oss på: www.vxa.se